



היערכות לחזרה דיפרנציאלית לפעילות

חינוכית

במערכת החינוך

"שאגת הארי"

הנחיות משרד החינוך



כ"ד באדר תשפ"ו

13 במרץ 2026

(עודכן בא' ניסן, 19.03.26)

תוכן העניינים

3.....	הפעלת מערכת החינוך בשלושה אופנים לפי מדרג ההתגוננות.....
4-5.....	הנחיות ביטחון, בטיחות, אבטחה וחירום
5	התאמות לצוותי הוראה.....
6-10.....	למידה משולבת - עקרונות ודגשים ללמידה משולבת באופן פיזי ומרחוק.....
6-8.....	פרק א' - חזרה ללמידה פיזית
9-10.....	פרק ב' - חזרה ללמידה משולבת פיזית ומרחוק

מנהלות יקרות ומנהלים יקרים!

מאז פרוץ מבצע "שאגת הארי", צוותי החינוך בהנהגתכם מקיימים קשר רציף עם התלמידים ותורמים לחוסנם ולשלומות משפחותיהם. ישנה חשיבות רבה להיערכות לחזרה דיפרנציאלית לפעילות חינוכית, בכפוף להנחיות פיקוד העורף ותוך שמירה מלאה על ביטחון התלמידים והצוותים, זוהי משימה חינוכית לאומית משמעותית.

במציאות זו, למוסד החינוכי תפקיד מרכזי כמקום בטוח, יציב ומכיל, המאפשר חזרה הדרגתית לתפקוד ולחזוק תחושת השייכות.

אנו מחזקים את ידיכם במשימה החשובה, חוזרים כי גם אתם פועלים מתוך מציאות מורכבת. אנא היו קשובים לעצמכם, היעזרו בשיח צוותי ובגורמי התמיכה העומדים לרשותכם, ושמרו על עצמכם.

תודתנו והערכתנו הרבה לכם מנהלות, מנהלים וצוותי החינוך - על עשייה מקצועית ואנושית ועל היותכם עוגן יציב עבור התלמידים והחברה כולה.

כאשר תתקבל החלטה על המעבר לחזרה דיפרנציאלית לפעילות חינוכית, מערכת החינוך תפעל בשלושה אופנים אפשריים (למידה פיזית, למידה משולבת, למידה מרחוק):

מדרג (פיקוד העורף)	פעילויות חינוכיות	אופני הלמידה
1 פעילות מלאה	ניתן לקיים פעילויות חינוכיות ללא הגבלות	למידה פיזית
2 פעילות חלקית	ניתן לקיים פעילויות חינוכיות במקום שאפשר להגיע ממנו למרחב מוגן תקני בזמן ההתגוננות	למידה משולבת (פיזית ומרחוק)
3 פעילות מצומצמת	אין לקיים פעילות פיזית הפעילות החינוכית תתבצע באמצעות למידה מרחוק בלבד	למידה מרחוק
4 פעילות הכרחית	אין לקיים פעילות פיזית הפעילות החינוכית תתבצע באמצעות למידה מרחוק בלבד	למידה מרחוק

הנחיות ביטחון, בטיחות, אבטחה וחירום למדרג צהוב וירוק:

א. ככלל, הפעילות תתקיים באופן דיפרנציאלי/פיזי בכפוף להנחיות פיקוד העורף המתעדכנות מעת לעת

[בפורטל חירום – פיקוד העורף](#), תוך קיום הנחיות [חדר מצב משרד החינוך](#) - דגשים לשגרת למידה

[פיזית בחירום](#)

ב. [מציאות של ירי ע"י חיזבאללה/הירי מאיראן](#) - יש להכיר את העיקרון של ["לא משנה מאיפה מגיע האיום"](#) ולתדרך את הנחיות התגוננות של פיקוד העורף במציאות של ירי טילים ללא התרעה.

ג. [דגשי מינהל ביטחון לשגרת למידה פיזית:](#)

(1) **מרחב מוגן תקני מותאם למספר התלמידים והצוות החינוכי:**

א) הפעילות **הפיזית** תתקיים אך ורק בכפוף להימצאות מרחב מוגן תקני בהתאם לזמן ההתגוננות.

ב) **מפתח מיגון:** [ע"פ הוראת שעה של פיקוד העורף כמפורט בקישור](#) (0.2 מ"ר לילד/ה, 0.4 מ"ר

למבוגר/ת לשהייה קצרה). לתלמיד עם מוגבלויות כ 1.5 מ"ר (בהתאם לתקנות פקע"ר) בכדי

לאפשר שהייה קצרה עם כיסא גלגלים/מכשיר הליכה וכד' + איש צוות תומך/מסייע.

ג) **מס' התלמידים והצוות** בפעילות הפיזית ייגזר בהתאם לגודל המרחב המוגן ומפתח המיגון,

כאמור לעיל.

ד) לקראת החזרה, יש לבקש מהרשויות המקומיות להכין, לפנות ולתקן את המרחבים המוגנים היכן

שנדרש (מצ"ב קישור [אנשי המקצוע המאשרים ע"י פקע"ר לתיקון המרחב המוגן](#) אם נדרשים

תיקונים בדלת ובחלון הממ"ד, ממ"ק, ממ"מ ומקלט יש לפנות ליצרן או לחברה המייצרת בתו תקן

פריטי מסגרות למקלטים).

(2) **מעבר בין אזורי התגוננות (מכתום לצהוב ולהיפך) – אין מניעה והגבלה ע"י פקע"ר.**

(3) **סעיף התקהלויות - לא חל על פעילות חינוכית, כלומר:** אם בבית הספר יש 500 תלמידים, אז

זה בסדר והם יכולים להתנהל בהפסקות כרגיל. אין כוונה להגביל בתוך המוסד החינוכי, אבל צריך

להפעיל שיקול דעת ושכל ישר (למשל, יש להימנע מלכנס את התלמידים במגרש הכדורסל לטקס /

הופעה בהשתתפות כל תלמידי בית הספר/שכבה וכו')

(4) **הסעות מאורגנות – בהתאם לנוהל ההסעות המשרדי – שאגת הארי [\(בקישור המתעדכן מעת לעת\)](#)**

(5) **"כלים" להתמודדות עם היעדר מיגון תיקני במוסד החינוכי:**

- [קווים מנחים לבחירת מרחב למידה חלופי](#) עם מיגון תיקני באישור הרשות המקומית.

- [הנחיות המשרד לאיחוד 2 גנים במצב מיוחד בעורף.](#)

- [מעבר למעון חלופי עם מרחב מוגן תקני.](#)

(6) **אבטחת מוסדות חינוך – [כמפורט במסמך המצורף בקישור.](#)**

(7) בטיחות מוסדות חינוך ומעונות יום לפעוטות:

- ביצוע סריקות על ידי המאבטח בבתי הספר/בגני הילדים על ידי התומכת החינוכית ובמעון על ידי מנהלת המעון לאיתור חפץ חשוד/שברי יירוט ונפלי תחמושת וכדומה ודיווח למשטרה/רשות מקומית.
 - במידה והיו נזקים למבנה מפגיעות, לאחר שתוקנו, הפעלתו מחדש של המוסד החינוכי מותנה בקבלת אישור הרשות המקומית/הבעלות כי המתקנים והמערכות, החצרות והכיתות בטוחות בהתאם להוראות כל דין וכן להוראות חחרי מנכ"ל משרד החינוך.
 - במידה והתגלו נזקים ומפגעים במוסד לאחר שאוכלס, מנהל המוסד החינוכי ידווחו לרשות המקומית/בעלות על מפגעים או נזקים שהתגלו תוך כדי לימודים ואכלוס המוסד על מנת שזו תפעל לקדם את תיקונם בהתאם לצורך. הרשות המקומית/הבעלות תדאג למבנה למידה חלופי ראוי עם מיגון תקני בהתאם למסמך קווים מנחים לבחירת מרחבי למידה חלופיים, כאמור לעיל.
- (8) פעילות חוץ וטיולים - ככל שיתאפשר, הנחיות יפורסמו במתווה ייעודי לפעילות טיולים ופעילות חוץ.**

התאמות לצוותי החינוך:

המתווה שם דגש על שיקול דעת ניהולי המכיר בצרכי כוח האדם, רווחתם הרגשית וצרכיהם המשתנים של התלמידים, דבר הדורש **גמישות מרבית והתאמה אישית**.

- א. החזרה ללמידה פיזית/מרחוק תותאם לכוח האדם הקיים ומידת המסוגלות והפניות שלו (כגון : הורים לילדים מתחת לגיל 14/לילד עם צרכים מיוחדים בהתאם לחוק באזורים מוגבלים), בהתאם לשיקול הדעת של מנהל המוסד החינוכי ובהתייעצות עם הפיקוח. יש לוודא שעובד ההוראה עובד בהתאם להיקף משרתו.
- ככל שהחזרה ללימודים פיזית תהיה חלקית לדוגמא לשכבות מסוימות או לקבוצות מסוימת מנהל בית הספר יתכנן את מצבת המורים באופן שיותאם ללמידה גמישה ובהתייעצות עם הפיקוח.
- ב. **מסגרת לפעילות לילדי עובדי ההוראה (מפ"ל) -** יינתן מענה לילדי עובדי ההוראה (בעיקר לאלה שמגיעים מאזורים כתומים לצהובים) במפ"ל ברשות המקומית בה נמצא המוסד החינוכי או במסגרת לפעילות שתוקם במוסד החינוכי, בסיוע המחוז ואגף החינוך ברשות.

עקרונות ודגשים ללמידה משולבת באופן פיזי ומרחוק

החזרה לשגרת למידה פיזית או משולבת מאפשרת לתלמידים ולצוותים החינוכיים לשוב בהדרגה לתפקוד במסגרת שגרת החירום.

כל איש ואשת צוות, וכל תלמיד ותלמידה, מגיעים עם צורך עמוק בתמיכה, בתחושת שייכות ובתקווה. למפגש החינוכי תפקיד רגשי משמעותי עבור התלמידים - הוא מאפשר להם להשתלב בסביבה מוכרת, בחברת בני גילם, בליווי מבוגר משמעותי ונוכח, ולחזור בהדרגה וברגישות לשגרה.

פרק א - חזרה ללמידה פיזית

עם החזרה ללמידה פיזית יש לשים דגש למרכיבים הבאים:

1. הנחיות ביטחון - דגשים לשגרת למידה פיזית בחירום

2. **גמישות** – מנהלי מוסדות החינוך, יתאימו את סדר היום החינוכי לצורכי האוכלוסייה, לכוח האדם ולצורכי המוסד החינוכי בשיתוף ובתיאום עם המחוז ועם הרשות המקומית.
3. **יצירת מעטפת רגשית חברתית במהלך יום הלימודים** - הקצאת זמן לשיח ולפעילות רגשית-חברתית בתחילת היום, במשך היום ובסופו.
4. **העמקת הקשר האישי התומך עם התלמידים והתלמידות** - הקצאת זמן לשיחות אישיות, בהתאם לצורך. חשוב לפנות זמן ומקום למרחב שיח רגשי, נוכח ומתמשך. יש לשים לב לקליטה של תלמידים ותלמידות המצטרפים לפרק זמן מסוים למוסד החינוכי ותמיכה בהם, ישנה חשיבות על שמירת הקשר של המוסד המקורי עם התלמידים המפונים שנקלטו במוסדות אחרים באופן מותאם גיל.
5. **העצמת תחושת המסוגלות של הצוותים החינוכיים** - מתן תמיכה מתמשכת בדגש על שלומות הצוות ורווחתו.
6. **התאמה ועדכון הלמידה/הפעילות** - עדכון ארגון הלמידה או יום הפעילות, בדגש על תוכנית הלימודים בתחומי הדעת, למידה רגשית חברתית והפגתית; למידה בהרכבי לומדים מגוונים ושילוב פעילות סינכרונית וא-סינכרונית בהתאם. בגן הילדים ובמעון היום לפעוטות, דגש על סדר יום גמיש ומותאם.
7. **שימוש במרחבי למידה בית ספריים, במבנים ובמרחבים רשמיים** ככל שנדרש בתיאום עם המחוז ועם הרשות המקומית, כדי לאפשר למידה במרחב תקני, על פי הנחיות פיקוד העורף.

8. **מעקב אחר נוכחות** תלמידות ותלמידים בגני הילדים ובבתי הספר, ודיווח בתוכנה לניהול פדגוגי תוך יצירת קשר אישי עם התלמידים שלא נכחו בפעילות החינוכית ועם משפחותיהם. לצד זאת לנוכח המציאות המורכבת והבדלים בנסיבות שבהן מצויים תלמידים ומשפחות, ההנחיה היא לנהוג ברגישות ובמדיניות מקלה, תוך הפעלת שיקול דעת של הצוותים החינוכיים הנמצאים בקשר ישיר עם התלמידים.
9. **מענה מותאם ומונגש** - מתן מענה מותאם לתלמידים ולתלמידות בהתאם לתפקודם ולצורכיהם.
10. **תמיכה בהורים** - הנגשת מידע ומתן מענה תומך להורים, סיוע בתיווך המצב לילדים וייעוץ לגבי צרכים ייחודיים.
11. **תמיכה בצוותים** - ליווי הצוותים, הקצאת זמן לשיח תומך, לשיתוף וחשיבה ולמתן מענה אישי לכל איש צוות שזקוק לסיוע ולתמיכה.

למי ולמה חשוב לשים לב?

- א. צוותי חינוך שנבצר מהם להגיע למוסדות החינוך מסיבות שונות (הם או בני/בנות הזוג גויסו למילואים, פונו מביתם, שכלו קרוב משפחה, נפצעו).
- ב. פעוטות וילדים, תלמידות ותלמידים שנבצר מהם להגיע למעון היום, לגן הילדים ולבית הספר (פונו מביתם, שכלו קרוב משפחה, נפצעו).
- ג. תלמידות ותלמידים שמישהו מבני משפחותיהם מגויס. לרשות מנהלי מוסדות החינוך מידע שבועי עדכני המשוקף בפורטל אודות הורים שנמצאים בשירות מילואים פעיל, [חוזר מנכ"ל](#).
על מנת לקבל את הנתונים על המנהל להיכנס לפורטל מוסדות, ולאחר הזדהות אישית, תחת "איתור תלמידים", ניתן למצוא טבלה ובה רשימה של כלל התלמידים במוסד החינוכי וביניהם תלמידים שלהם הורה מגויס. במידה ועולה קושי ניתן לפנות למוקד משרד החינוך 552* שלוחה 2.
- ד. ליווי תלמידי משפחות המילואים ומשרתי כוחות הביטחון זהו יעד חשוב של כולנו.
- ה. נשות ואנשי צוות, תלמידים ותלמידות ששכלו קרוב משפחה.
- ו. נשות ואנשי צוות, תלמידים ותלמידות שמתמודדים עם חרדה ומתקשים לחזור לתפקוד.
- ז. נשות ואנשי צוות, תלמידים ותלמידות חולים.
- ח. תלמידות ותלמידים עם מוגבלות הזקוקים [לתיווך מותאם](#) ולסיוע בשעת חירום.
- ט. תלמידות ותלמידים עולים חדשים.

למה התלמידים והתלמידות ואנשי הצוות זקוקים מאיתנו?

- א. אחן קשבת
- ב. אכפתיות
- ג. מקום לביטוי רגשי
- ד. חיבור לכוחות



- ה. חשיבה, עשייה, פעולה
- ו. העמקת תחושת השייכות
- ז. חיזוק היכולת להחזיק תקווה ולקוות לטוב
- ח. סיוע בהתמודדות עם אובדן
- ט. סיוע בהתמודדות עם מצוקות אישיות ומשפחתיות

דגשים ארגוניים ופדגוגיים למוסדות החינוך ומעונות היום המלמדים פיזית

[הגיל הרך](#)

[החינוך היסודי](#)

[החינוך העל יסודי](#)

[החינוך המיוחד](#)

[ילדים ונוער בסיכון](#)

[מצטיינים ומחוננים](#)

[תלמידים עולים](#)

פרק ב – חזרה ללמידה משולבת – פיזית ומרחוק

בחלק מהרשויות תתקיים למידה משולבת (פיזית ומרחוק) בהתאם להנחיות פיקוד העורף, הרשות המקומית ומשרד החינוך. למידה משולבת מהווה מענה גמיש המשלב בין למידה פיזית ללמידה מקוונת, **ותאפשר יישום של מודלים מגוונים, תוך התאמה למצבים משתנים הנובעים ממגבלות בטיחותיות, זמינות מרחבים מוגנים ומצבת כוח אדם, הן בגני הילדים והן בבתי הספר.**

הרשות והמחוז יציגו תוכנית הפעלה של מודל היישום, ויקבעו אילו שכבות גיל יפעלו, היכן ובאיזה אופן. יישום למידה משולבת יתבצע תוך שמירה על עקרונות של שוויון הזדמנויות, רצף פדגוגי, השתתפות פעילה של כלל התלמידים וניצול מושכל של אמצעים דיגיטליים. בתי הספר יוכלו להפעיל דגמי הוראה מגוונים בהתאם לצורכי הקהילה החינוכית תוך גמישות בניהול יום הלימודים ובהתאמת דרכי ההוראה והלמידה.

דוגמאות למודלים:

- **שילוב של למידה פיזית ולמידה מרחוק:** למשל בקבוצות הלומדות פנים אל פנים קבוצות/ שכבות/ כיתות הלומדות מרחוק, תוך רוטציה ביניהן במהלך השבוע.
- **למידה פיזית במשמרות:** חלוקת התלמידים לקבוצות הלומדות בימים שונים ו/או שעות שונות. מנהל המוסד החינוכי יבנה תוכנית מותאמת, על פי מתווה ההפעלה ובהתאמה לצרכי המוסד החינוכי.

עם החזרה ללמידה משולבת יש לשים דגש למרכיבים הבאים:

א. הערכת מצב יומית - התנאי המקדים ללמידה משולבת הוא הערכת מצב מתמדת. על מנהל/ת המוסד להפעיל באופן יומיומי את הצוות לשעת חירום (צל"ח) לצורך מיפוי ויזואלי של תקינות המרחבים המוגנים ובדיקת זמינות מצבת כוח האדם (לאור גיוס למילואים, פינוי וכו'). הלמידה הפיזית תתקיים רק לאחר סריקות מקדימות, וידוא תקינות המרחבים המוגנים כאמור ותרגול הגעה אליהם בהתאם להנחיות פקע"ר.

ב. גמישות וניהול משאבים – ארגונית ופדגוגית בין מרחבי הלמידה יש להתאים את מערכת השעות לשילוב בין למידה במוסד ללמידה מרחוק, בהתאם לצורכי האוכלוסייה, מגבלות המיגון ומצבת כוח האדם הזמינה בפועל. במידה ולא ניתן לקיים למידה במוסד האם, יש לפנות לרשות לאיתור חלופות קהילתיות או רשותיות כמרחבים משלימים ללמידה הפיזית, ככל הניתן.

ג. יצירת מעטפת רגשית-חברתית - יש לבסס עוגנים של זמן גם בלמידה המקוונת וגם בפיזית. מערכת השעות תכלול זמנים ייעודיים ומוגדרים מראש לשיח רגשי-חברתי ולפעילויות הפגה. חשוב להקפיד על פתיחה וסיום יום קבועים לטובת שיתוף בחוויות בכל אחת ממרחבי הלמידה.

ד. העמקת הקשר האישי התומך עם התלמידות והתלמידים - יש לנהל מעקב סדור אחרי [נוכחות התלמידים](#) בכל סוגי המפגשים (פיזית ומרחוק). על הצוות להפעיל סף התערבות פרואקטיבי ברור: היעדרות של מעל שלושה ימים מחייבת יצירת קשר טלפוני/ מקוון יזום לבירור סיבת ההיעדרות, עריכת שיחות אישיות להעמקת הקשר התומך ועידוד חזרה אקטיבית לשגרה.

ה. התאמה ועדכון הלמידה - שילוב סינכרוני, א-סינכרוני ומשוב מעצים עדכון תוכניות הלימודים תוך מיקוד במקצועות הליבה והבגרות, וחלוקה חכמה של הלמידה: הקניות קצרות, עבודה דיפרנציאלית בקבוצות קטנות, ושילוב מושכל של למידה סינכרונית וא-סינכרונית.

ו. תמיכה בצוותים – מתן תמיכה מתמשכת לצוותים הנדרשים לנהל מציאות מורכבת ומתמשכת בשני מרחבי למידה. יש לייצר עבורם שגרות של ישיבות פדגוגיות וצוותיות כדי לשתף בכלים להתמודדות עם האתגרים.

ז. שותפות רב-מערכתית וסקיפות מול קהילת ההורים - בלמידה המשולבת, ההורים הופכים למתווכי הלמידה בבית. נדרשת שותפות רב-מערכתית מול הרשות המקומית והפיקוח, לצד תקשורת שקופה ורציפה מול המשפחות לגבי המתווה המשתנה. יש להנגיש את המידע באופן ברור לכלל שכבות הגיל ולאוכלוסיות ולספק להורים הדרכה וכלים לתמיכה ביתית בילדיהם, כדי לוודא שאף משפחה לא נשארת מאחור.

ח. איזון בין שגרה לרגישות - חשוב להמשיך לקיים שגרות בית ספריות כמו טקסים ואירועים המעניקים תחושת רצף, תוך התאמת אופיים למצב הרגשי של הקהילה ולהנחיות פיקוד העורף.

• [להרחבה - דגשים וכלים ללמידה מרחוק](#)

אנו מוקירים את עבודתכם המסורה ואת הדרך שבה אתם מנווטים את מוסדות החינוך במציאות מורכבת זו. אנו מאמינים בכוחכם להמשיך ולהוביל את קהילתכם החינוכית בנחישות, במקצועיות וברגישות. מחזקים ידיכם בימים אלה ועומדים לרשותכם.